

รายงานวิเคราะห์

“2022 Double Crisis”.....ทางรอด-ความท้าทายของธุรกิจและการจ้างงาน

เอกสารประกอบการบรรยายผู้บริหารสื่อสารมวลชน-กระจายเสียงและโทรทัศน์

สถาบันอิศรา-มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย

วันเสาร์ที่ 19 มีนาคม พ.ศ 2565

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย

ปรับปรุง วันพฤหัสบดีที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2565

1. วิฤตแทรกซ้อนวิฤตกลายเป็นวาระของโลก

เศรษฐกิจไทยมีความเปราะบางและบอบช้ำจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งกลายเป็นวิฤตระดับโลก ผ่านมา 2 ปียังไม่จบการติดเชื้อรวม ATK แต่ละวันยังอยู่ระดับสูง ความเสียหายทางเศรษฐกิจในรูปของ GDP หายไปกว่า 1.376 ล้านล้านบาทแต่ในภาพเศรษฐกิจจริง ความเสียหายจะสูงมากกว่า ภาคท่องเที่ยวมูลค่า 3.07 ล้านล้านบาทมีการจ้างงานประมาณ 2.67 ล้านล้านคนได้รับผลกระทบรุนแรงมากที่สุดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวต่างชาติจนถึงขณะนี้ยังไม่ฟื้นตัว เศรษฐกิจปี 2565 ก่อนหน้านี้คาดว่าอาจฟื้นตัวได้ในช่วงกลางปีถูกซ้ำเติมจากสงครามรัสเซีย-ยูเครนช่วงปลาย กุมภาพันธ์ต่อเนื่องถึงเดือนมีนาคมและยังไม่รู้ว่าจะบานปลายไปถึงไหน เป็นปัจจัยทำให้เกิดวิฤตเงินเฟ้อที่มาจากราคาน้ำมันดิบ-แก๊สตลาดโลกพุ่งสูงเป็นประวัติศาสตร์เพราะรัสเซียเป็นผู้ผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงอันดับ 3 ของโลกด้วยปริมาณ 10 ล้านบาร์เรล/วัน ในจำนวนนี้เป็นการส่งออกถึงร้อยละ 50-60

การถูกนานาชาติคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของรัสเซียมีผลต่ออุปทาน-ระดับราคาน้ำมันโลกและโซ่อุปทานการผลิตตลอดจนัญพืชที่เป็นวัตถุดิบใช้ในการผลิตอาหารสัตว์-ปยุรวมถึงปริมาณเหล็กที่จะลดหายไป ประมาณว่าความเสียหายของรัสเซียอาจทำให้มูลค่า GDP จาก 1.5 ล้านล้านเหรียญสหรัฐลดลงถึงเกือบครึ่งกระทบต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกและทำให้เกิดวิฤตเงินเฟ้อทั่วโลก ประเทศไทยเงินเฟ้อทั่วไปเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมาสูงถึงร้อยละ 5.28 เทียบจากค่าเฉลี่ยเงินเฟ้อไทย 5 ปีอยู่ที่ร้อยละ 0.56 จึงไม่แปลกที่เห็นราคาสินค้าอุปโภค-บริโภคมีราคาสูงขึ้น ราคาน้ำมันดิบโลกที่ทำสถิติสูงสุดในช่วง 2 ทศวรรษส่งผลทำให้เกิดวิฤตเงินเฟ้อทำให้การฟื้นตัวเศรษฐกิจโลกและของไทยที่เปราะบางอาจล่าช้าออกไปอีก ศูนย์วิจัยของธนาคารต่างๆ ปรับเป้าปีนี้เศรษฐกิจอาจขยายตัวได้เพียงร้อยละ 2.94-3.0

ผลกระทบที่ชัดเจนคือราคาน้ำมันดิบตลาดโลกพุ่งสูงสุดเป็นประวัติการณ์ช่วงที่ราคาสูง น้ำมันตลาดนิวยอร์ก (WTI) ระดับราคาสูงสุดอยู่ที่บาร์เรลละ 126.42 เหรียญสหรัฐ ก่อนที่จะค่อยๆ ลดลงเหลือบาร์เรลละ 112.75 เหรียญสหรัฐ (25 มี.ค. 65) แต่ยังอยู่ในระดับที่สูง ขณะที่ราคาน้ำมัน “Brent” กลับเข้าไปแตะบาร์เรลละ 120 USD. ทำให้

ราคาน้ำมันหน้าปั๊มในประเทศราคาพุ่งสูงเป็นประวัติการณ์ โดยช่วง 1 เดือนที่ผ่านมาราคาน้ำมันเบนซิน-แก๊สโซฮอล์ 95 ราคาเพิ่มขึ้น 3.80 บาทหรือเท่ากับร้อยละ 10.5 ขณะที่ดีเซลรัฐบาลตรึงราคาไว้ที่ 30 บาทจากราคาที่เป็นจริงประมาณ ลิตรละ 38.68 บาท ผลในวงกว้างโลกเข้าสู่ยุควิกฤตเงินเฟ้อ (Supply Chain Shock Crisis) ทั้งจากราคาน้ำมันและการสะดุดของซัพพลายเชนกลายเป็นวิกฤตแทรกซ้อนกับวิกฤตการระบาดของ “โอมิครอน”

2. สภาพการณ์ที่ตลาดแรงงานต้องเผชิญ

ตลาดแรงงานของไทยมีความอ่อนแอจากเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวช้า GDP ในช่วงสองปีที่ผ่านมาติดลบสุทธิประมาณ ร้อยละ 4.9 มีเพียงภาคส่งออกที่ยังมีศักยภาพปีที่ผ่านมาขยายตัวเชิงเงินบาทร้อยละ 18.91 ขณะที่ภาคส่วนอื่นส่วนใหญ่ยังอยู่ในภาวะทรงตัวโดยเฉพาะภาคท่องเที่ยวต่างชาติที่ยังไม่ฟื้น ปรากฏการณ์เช่นนี้สามารถสะท้อนจากภาวะการจ้างงานปลายปีพ.ศ.2564 ที่ตัวเลขการว่างงานลดจากร้อยละ 2.2 มาอยู่ที่ระดับ 1.6 แต่จำนวนคนว่างงานและเสมือนว่างงานยังอยู่ระดับสูงมีจำนวน 1.16 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นผู้ว่างงานจำนวน 6.3 แสนคนและว่างงานแฝงเป็นผู้ทำงานในรอบสัปดาห์ทำงานไม่ถึงไม่ถึง 1 ชั่วโมงจำนวน 5.3 แสนคน สถานภาพผู้ว่างงานพบว่าร้อยละ 60.3 เป็นผู้ที่เคยทำงานมาก่อน

ความเปราะบางของการจ้างงานสามารถสะท้อนจำนวนแรงงานในระบบประกันสังคม (ม.33) เปรียบเทียบก่อนโควิดระบาด (Q1/2563) กับเดือนมกราคมที่ผ่านมาพบว่ายังมีแรงงานในระบบหายไป 596,825 คนคิดเป็นร้อยละ 5.08 และเดือนกุมภาพันธ์ตัวเลขจ้างงานเพิ่มขึ้น 56,583 คนแต่จำนวนคนยังหายไป 540,242 คน ตัวเลขเชิงประจักษ์พบว่าจำนวนผู้ที่ถูกออกจากงานและเลิกจ้างมาขอรับเงินทดแทนฯ เดือนกุมภาพันธ์มีจำนวน 293,055 คนสูงกว่าช่วงโควิดระบาด 90,122 คนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 45 ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่าวิกฤตจากโควิดกระทบต่อเศรษฐกิจและตลาดแรงงานมากน้อยเพียงใด

ก่อนอื่นต้องเข้าใจว่าลักษณะแรงงานไทยมีทั้งผู้ว่างงานและว่างงานแฝงจำนวนเกินหนึ่งล้านคนบางส่วนเป็นแรงงานที่ถูกเทคโนโลยี 4.0 เข้ามาแทนที่และส่วนใหญ่เป็นแรงงานวัยกลางคนขึ้นไปถึงสูงวัย หากเป็นแรงงานวัยตอนต้นจะเป็นผู้ที่จบปริญญาและหรือปวส.ในสาขาที่ไม่ตรงกับความต้องการ (Demand Mismatching) **ขณะเดียวกันไทยเป็นประเทศที่ขาดแรงงานไร้ทักษะในอุตสาหกรรม-บริการรวมถึงภาคเกษตรและเกษตรแปรรูปที่ใช้แรงงานเข้มข้นหรือ “Labour Intensive” ที่ขาดแคลนแรงงานกลุ่มนี้อย่างรุนแรง** เหตุผลหนึ่งแรงงานไทยระดับประถมศึกษาในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาแทบไม่ออกมาเข้าสู่ตลาดแรงงาน อีกทั้งคนไทยไม่นิยมทำงานในอุตสาหกรรม-บริการที่ใช้แรงงานเข้มข้น อีกสาเหตุหนึ่งแรงงานต่างด้าวตามมาตรา 59 จากประเทศเพื่อนบ้านไม่พอกับความต้องการ ข้อมูลเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมาจำนวน 2.348 ล้านคนลดน้อยหายไปจากช่วงก่อนโควิดถึง 465,711 คน คิดเป็น

ร้อยละ 16.54 ส่วนใหญ่เป็นแรงงานจากประเทศเมียนมาร์ที่การนำเข้า (MOU) ยังไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่ เป็นความท้าทายของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาทั้งคนว่างงานและแรงงานไร้ทักษะที่ไม่พอกับความต้องการ

3. ปี 2565 การฟื้นตัวตลาดแรงงานช้าและมีความเปราะบาง

จากการประชุม “การรับมือโลกหลังโควิด” ช่วงกลางเดือนมีนาคมที่ผ่านมาจัดโดย JETRO ร่วมกับสถาบันวิจัยจาก 16 ประเทศ ระบุว่า การแพร่ระบาดของโควิด-19 ยังเป็นปัญหาของโลกอย่างน้อยถึงไตรมาส 4 และผลกระทบจากสงครามรัสเซีย-ยูเครน โดยเฉพาะประเด็นการแข่งขันทางเศรษฐกิจจะทำให้เกิดวิกฤตเงินเฟ้อแผ่ไปทั่วโลก รวมถึงความปั่นป่วนทางด้านซัพพลายเชน เศรษฐกิจโลกจะมีการฟื้นตัวช้า-ซับซ้อนและอาจมีวิกฤตทางการเงินตามมา มีความเป็นไปได้เศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนาจะเริ่มเข้าสู่โหมดเศรษฐกิจชะลอตัว “Supply Shock Inflation” คือเงินเฟ้อสูงเกิดจากราคาน้ำมันไม่ได้เกิดจาก “Demand Pull” ภายใต้รายได้สุทธิของผู้บริโภคลดลงและ GDP ขยายตัวต่ำ ด้านการแก้ปัญหาของรัฐบาลจากประชุมครม. (22 มี.ค.) ออก 10 มาตรการใช้เงินกว่า 80,240 ล้านบาท ช่วยลดค่าใช้จ่ายประชาชนทั้งค่าไฟฟ้า-แก๊สและตรึงดีเซลโดยเฉพาะลดเงินสมทบประกันสังคม

การฟื้นตัวของภาคท่องเที่ยวซึ่งมีมูลค่าใน GDP ประมาณร้อยละ 19.8 ยังมีความมืดมนจาก “โอมิครอน” ที่ยังระบาดรุนแรง ประเทศจีนเป็นลูกค้าท่องเที่ยวเบอร์หนึ่งการระบาดรุนแรงประกาศล็อกดาวน์บางเมือง เช่น เซินเจิ้น ขณะที่ลูกค้ารัสเซียจำนวน 1.5 ล้านคนอาจเหลือไม่มากจากเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากสงครามกับยูเครน คาดว่านักท่องเที่ยวต่างชาติปีพ.ศ.2565 จากเดิมคาดว่า 7.0 ล้านคนอาจเหลือ 3.0 ล้านคน ธนาคารแห่งประเทศไทยระบุว่าภาคท่องเที่ยวใช้เวลาในการฟื้นตัว การจ้างงานภาคท่องเที่ยวมีจำนวนและมูลค่ามากกว่าการจ้างงานในภาคส่งออกภาวะเศรษฐกิจในประเทศอยู่ในช่วงซบเซาจากหนี้ครัวเรือนที่อยู่ระดับสูง ช่วง 2 ปีที่ผ่านมาหนี้เพิ่มขึ้น 843,392 ล้านบาทกลายเป็นกับดักหรือ “Debt Trap” ของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ สถานประกอบการจำนวนมากเข้าสู่กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ จากข้อมูลของเครดิตบูโรปลายปีพ.ศ.2564 มีมูลหนี้ประมาณ 1.0 ล้านล้านบาท นอกจากนี้ไทยมีกลุ่มคนมีรายได้น้อยต้องรับเงินสวัสดิการของรัฐสูงถึง 13.45 ล้านคนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20.28 ของประชากรทั้งประเทศ

ประเด็นคือภาคธุรกิจและตลาดแรงงานจะรับมืออย่างไรภายใต้ภาวะเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอน หากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจรอบใหม่คล้ายกับที่เคยเกิดวิกฤตแฮมเบอร์เกอร์หรือ “Subprime Crisis” ที่เคยเกิดขึ้นเมื่อ 14 ปีที่ผ่านมาผู้ประกอบการซึ่งเป็นนายจ้างมีความอ่อนแอขณะที่ตลาดแรงงานมีความเปราะบางและฟื้นตัวช้าจะรับมือกับสถานการณ์อย่างไร หลังสงครามจะมีแรงงานจบใหม่ประมาณ 4.988 แสนคนออกมาสู่ตลาดแรงงานสมทบกับผู้ว่างงานและว่างงานแฝงรวมกันเป็นหลักล้านคน แรงงานใหม่เหล่านี้ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.1 จบระดับปริญญาและอีกร้อยละ 37.66 จบระดับปวส.ในสาขาที่เกินความต้องการและไม่ตรงกับอุปสงค์กับตลาด

ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่แสดงถึงตลาดแรงงานมีความอ่อนแอสะท้อนจากจำนวนคนที่สมัครงานผ่าน jobthai.com ณ วันที่ 14 มีนาคม 2565 สูงถึง 2,020,603 คน ขณะที่สถานประกอบการส่วนใหญ่อัตรากำลังการผลิตยังอยู่ประมาณ ร้อยละ 67 ทำให้ความต้องการคนไม่มาก จากข้อมูลของสำนักงานประกันสังคม (ม.ค.-ธ.ค. 2564) สถานประกอบการต่างๆ รับแรงงานเข้ามาทำงานสุทธิจำนวนเพียง 81,698 คนซึ่งไม่มากอย่างที่คาดไว้ แสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงและโอกาสที่เศรษฐกิจกำลังเข้าสู่ภาวะการชะงักงันที่รากเหง้ามาจากการแพร่ระบาดของโควิดและกำลังถูกซ้ำเติมด้วยวิกฤตเงินเฟ้อที่มาจากราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกพุ่งสูงสุดในรอบหลายศตวรรษเป็นความท้าทายต่อตลาดแรงงาน

การจ้างงานภายใต้สถานการณ์วิกฤตเศรษฐกิจชะงักงัน

(Stagflation Economic Employment)

- 1) จำนวนผู้ว่างงานและว่างงานแฝง มีประมาณ 1.16 ล้านคนโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้
  - จำนวนคนว่างงานแยกตามระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบระดับปริญญาตรีและสูงกว่ามีสัดส่วนร้อยละ 37.81, ระดับอาชีวศึกษาร้อยละ 16.89, ระดับมัธยมปลายร้อยละ 15.1, มัธยมต้นร้อยละ 16, ประถมศึกษาร้อยละ 9.7 และไม่มีการศึกษาร้อยละ 4.5
  - ผู้ว่างงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานวัยตอนต้น จากข้อมูลของกระทรวงแรงงานชี้ให้เห็นว่าการว่างงานระยะยาวตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่เป็นแรงงานวัยตอนต้นอายุ 15-24 ปี รองลงมาเป็นผู้มีอายุ 25-34 ปี
  - ภูมิรัฐศาสตร์ของผู้ที่กำลังหางาน จากการใช้ตัวอย่าง 2.020 ล้านคนที่สมัครงานผ่าน jobthai.com พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่กทม. ร้อยละ 51.61, พื้นที่อีอีซีร้อยละ 15.74, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 12.47, ภาคเหนือร้อยละ 8.28, ภาคกลางร้อยละ 7.2 และภาคใต้ร้อยละ 4.7
- 2) แรงงานใหม่ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูง หลังสงกรานต์จะมีแรงงานใหม่ออกสู่ตลาดแรงงานจำนวน 4.981 แสนคนหรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 42.9 โดยส่วนใหญ่จบปริญญาตรีหรือสูงกว่าคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 52.1 รองลงมาระดับปวส. ร้อยละ 37.66 จากข้อมูลนี้จะเห็นว่าแรงงานไทยมีการศึกษาแต่ส่วนใหญ่จบในสาขาที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดทำให้ส่วนหนึ่งจะว่างงานระยะยาว ขณะที่ตลาดแรงงานขาดแคลนแรงงานไร้ทักษะซึ่งเป็นงานที่คนไทยเลือกที่จะไม่ทำ มีความจำเป็นที่จะต้องนำเข้าแรงงานต่างชาติเพื่อเข้ามาทดแทนทำงานในอุตสาหกรรม-บริการที่ยังใช้แรงงานเข้มข้นโดยเฉพาะภาคเกษตรและเกษตรแปรรูป

3) ลักษณะงานที่ต้องการสมัครมากที่สุด 10 อันดับแรก โดยการใช้ตัวอย่างผู้สมัครงานผ่าน jobthai.com จำนวน 2,020,603 คน (14 มี.ค. 65)

ลำดับ	ลักษณะงาน	ร้อยละ
1	งานประจำสำนักงานและธุรกรรมทั่วไป	29.8
2	งานการผลิตในภาคอุตสาหกรรม	15.82
3	งานบัญชีและที่เกี่ยวข้อง	10.26
4	งานเทคนิค/งานช่าง/ซ่อมบำรุงต่างๆ	10.10
5	งานวิศวกรและที่เกี่ยวข้อง	9.53
6	งานขายส่ง-ปลีกและขายสินค้า-บริการ	9.41
7	งานบริการลูกค้าและคอลเซ็นเตอร์รวมถึงออนไลน์	8.37
8	งานบุคคล/ทรัพยากรมนุษย์/ฝึกอบรม	8.36
9	งานด้านโลจิสติกส์	7.15
10	งานเกี่ยวกับตลาด โฆษณา ส่งเสริมกิจกรรมขายต่างๆ	6.77

ที่มา : ข้อมูลปฐมภูมิจาก jobthai.com

4. ผลกระทบและการรับมือของภาคธุรกิจ

ธุรกิจและเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์อย่างเป็นนัยช่วงที่ผ่านมาสถานประกอบการต่างๆ ยกเว้นที่อยู่ในเซกเตอร์ส่งออกส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบเล็กน้อยแตกต่างกันโดยภาคท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับต่างชาติยังอยู่ในสภาวะทรุดตัวขณะที่ปลายไตรมาสแรกปี 2565 มีการภาวะแทรกซ้อนจากวิกฤตพลังงานและเงินเฟ้อและเงินสูงและเริ่มเข้าสู่เศรษฐกิจชะงักงัน (Stagflation Economic) จะกลายเป็นวาระของโลกแต่อาจเกิดในช่วงสั้นๆ เนื่องจากราคาน้ำมันดิบตลาดโลกบางช่วงลดต่ำกว่าระดับบาร์เรลละ 100 USD. ผลกระทบ-ความเสียหายมีความแตกต่างกันและการรับมือของสถานประกอบการจึงมีความแตกต่างกัน ไม่มีสูตรสำเร็จในการแก้ปัญหาขึ้นอยู่กับว่าอยู่ตรงส่วนไหนของเศรษฐกิจ ตลอดจนภูมิคุ้มกันและความสามารถของปัจเจกธุรกิจ

1) สถานะของธุรกิจสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท

ประเภทแรก : ธุรกิจที่ไม่ได้รับผลกระทบและ/หรือกระทบน้อย ส่วนใหญ่อยู่ในเซกเตอร์อุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมส่งออกที่ พบว่า 46 คลัสเตอร์ยังไปได้ โดยภาคส่งออกปีพ.ศ.2564 สามารถขยายตัวเชิงเงินบาทได้ร้อยละ 18.9 จากปีก่อนหน้าหดตัวร้อยละ 5.83 ทำให้ยังคงมีการขยายงานและจ้างงาน นอกจากนี้ยังมีธุรกิจที่ได้านิสงส์จากการแพร่ระบาดของโควิด เช่น ธุรกิจเกี่ยวกับวัคซีนและอุปกรณ์ตรวจเชื้อ, อุตสาหกรรมยาและเวชภัณฑ์, อุตสาหกรรมถุงมือต่างๆ

ประเภทสอง : ธุรกิจที่ยังทรงตัวกระทบปานกลาง ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่เน้นตลาดภายในเป็นหลัก เช่น ภาคค้าส่ง-ค้าปลีก, ภาคบริการโลจิสติกส์, อสังหาริมทรัพย์, โรงพยาบาลและโรงแรมที่เข้าโครงการฮอสพิเทล, ร้านอาหารหรือสถานท่องเที่ยวที่รับนักท่องเที่ยวไทย โดยธุรกิจเหล่านี้ครึ่งปีแรกได้รับผลกระทบรุนแรงจากการล็อกดาวน์มีการเลิกจ้างหรือลดจำนวนชั่วโมงทำงานจำนวนมาก หลังจากการเปิดพื้นที่เศรษฐกิจในช่วงปลายไตรมาส 3 รวมถึงโครงการ Test & Go ทำให้รับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้บ้าง โดยทั่วไปการขยายตัวมีข้อจำกัดส่วนใหญ่ชะลอตัวหรือประคองตัว การรับแรงงานใหม่เท่าที่จำเป็น

ประเภทสาม : ธุรกิจที่ทรุดตัวต่อเนื่อง รายได้หายกระทบสภาพคล่องมีการเลิกจ้างแรงงานจำนวนมากและยังไม่กลับคืน บางส่วนมีการเข้าโครงการปรับโครงสร้างหนี้-ยึดหนี้กับสถาบันการเงิน ส่วนใหญ่อยู่ในเซกเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับท่องเที่ยวโดยเฉพาะที่ตลาดอิงกับลูกค้าต่างชาติซึ่งกระทบไปตลอดโซ่อุปทาน เช่น อุตสาหกรรมอัญมณี-ของที่ระลึก, ร้านค้า, ร้านอาหาร, สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ธุรกิจบริการเอนเตอร์เทนเมนท์ประเภทต่างๆ รวมถึงธุรกิจนวด-สปาและเสริมสวย มีการประเมินความเสียหายภาคท่องเที่ยวช่วง 2 ปีมูลค่าประมาณ 4 ล้านล้านบาท ภาคส่วนเหล่านี้มีการเอาคนออกจำนวนมากการรับใหม่แทบไม่มี

2) **ผลกระทบทางธุรกิจ** จากการสำรวจของหน่วยงานรัฐแห่งหนึ่งในปีพ.ศ.2564 มีการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง 660 ราย พบว่าภาคธุรกิจเฉลี่ยร้อยละ 60-64 ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ ด้านความเชื่อมั่นด้านอุตสาหกรรมเดือนกุมภาพันธ์ต่ำสุดในรอบ 6 เดือน ปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อมั่นเรียงลำดับ ดังนี้ อันดับ 1 วิกฤตราคาน้ำมัน, อันดับ 2 วิกฤตโควิด, อันดับ 3 กังวลเศรษฐกิจในประเทศไม่ฟื้น, อันดับ 4 กังวลการเมืองในประเทศและเสถียรภาพรัฐบาล, อันดับ 5 กังวลดอกเบี้ยสูงและความผันผวนอัตราแลกเปลี่ยน, อันดับ 6 กังวลวิกฤตฟองสบู่ส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงิน, อันดับ 7 กับทักหนี้ครัวเรือนสูง และอันดับ 8 มาตรการของรัฐที่ชัดเจนในการออกจากปัญหาวิกฤต

ผลกระทบทางเศรษฐกิจแยกตามขนาดธุรกิจ

ประเภท	รายได้/ยอดขายลดลง	สภาพคล่อง	ได้รับผลกระทบรุนแรง	ความเสี่ยงอยู่รอด	ระยะเวลาประคองธุรกิจ
ธุรกิจขนาดย่อม	61.5	48.6	59.3	40.6	6-8 เดือน
ธุรกิจขนาดกลาง	63.6	41.4	61.1	37.5	7-8 เดือน

ที่มา : ข้อมูลปฐมภูมิจากสสว. (ปี 2564)

3) การปรับตัวของธุรกิจที่ได้รับผลกระทบ

- (1) ทหารายได้เสริมและลดค่าใช้จ่าย เช่น การปรับใช้ออนไลน์, ขายสินทรัพย์เพื่อเสริมสภาพคล่อง
สัดส่วนร้อยละ 40.7
- (2) พักชำระหนี้หรือปรับโครงสร้างหนี้และ/หรือยึดหนี้กับสถาบันการเงินและเจ้าหนี้การค้า, ลดการจ้าง
พนักงานหรือลดค่าจ้าง สัดส่วนร้อยละ 29.1
- (3) หาหุ้นส่วนใหม่เพื่อพยุงธุรกิจ ปิดธุรกิจชั่วคราว เปลี่ยนไปทำธุรกิจอื่นหรือรอขายกิจการ
สัดส่วนร้อยละ 19.19
- (4) ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรหรือกำลังหาโมเดลธุรกิจใหม่ สัดส่วนร้อยละ 10.3

4) ระดับความรุนแรงผลกระทบของ SME (ปี 2564) เรียงระดับความรุนแรงดังต่อไปนี้

ลำดับ 1 รายได้ลดไปหรือหายไปหมด	ลำดับ 6 ไม่สามารถปรับโครงสร้างหนี้กับสถาบัน การเงินรวมไปถึงเลิกจ้างหรือปรับลดพนักงาน
ลำดับ 2 ปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน	ลำดับ 7 ถูกฟ้องร้องคดีความให้ชำระหนี้
ลำดับ 3 ปรับลดค่าใช้จ่ายต่างๆ	ลำดับ 8 เสียเครดิตทางการค้าทั้งลูกค้าและคู่ค้า
ลำดับ 4 ให้พนักงานทำงานที่บ้าน Work from Home โดยจ่ายค่าจ้างบางส่วน	ลำดับ 9 ธุรกิจหยุดชะงักหรือเปิดๆ ปิดๆ ไม่แน่นอน
ลำดับ 5 ให้พนักงานพักงานโดยไม่มีค่าใช้จ่าย	ลำดับ 10 ขายธุรกิจไปจนถึงปิดกิจการ

5. ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาในระดับมหภาค

- 1) มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐต้องทำต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนมีอำนาจซื้อส่งผลต่อการเพิ่มกำลัง
การผลิตและรักษาการจ้างงาน ควรเน้นโครงการรัฐและชุมชนท้องถิ่นให้มีการจ้างงานในพื้นที่
- 2) มาตรการเยียวยา / ลดค่าใช้จ่าย ให้กับประชาชนและสถานประกอบการ เช่น การลดค่า Ft ไฟฟ้าให้กับ
ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยรวมถึงเพิ่มค่าแก๊ส LPG ใช้ในครัวเรือน สำหรับสถานประกอบการควรช่วยเหลือ
กลุ่ม SME, ด้านขนส่งการตรึงราคาน้ำมันดีเซลปี 7 ลิตรละไม่เกิน 30 บาทเป็นมาตรการที่ดีเกี่ยวข้องกับ
ภาคขนส่งและเกษตรกรรมควรทำต่อไป
- 3) โครงการช่วยเหลือแรงงานที่มีรายได้น้อย ไม่ควรใช้แนวทางการเมืองด้วยการปรับค่าจ้างขั้นต่ำ อาจใช้
วิธีคล้ายกับ “บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ” ให้เงินเยียวยาค่าครองชีพและค่าเงินเฟ้อสูงสำหรับแรงงานที่มีรายได้น้อย
น้อยตามเกณฑ์ที่กำหนดระยะเวลา 3-6 เดือน เป็นช่วงเงินเฟ้อสูงจากวิกฤตรัสเซีย-ยูเครน กระทบราคาน้ำมัน
น้ำมันอาจเป็นเงินเฟ้อสูงระยะหนึ่งหลังจากนั้นก็ลดลง หากใช้แนวทางการปรับค่าจ้างขั้นต่ำเพื่อแก้
วิกฤตเงินเฟ้อระดับโลกในขณะนี้เกิดภาวะเศรษฐกิจชะงักงันจะทำให้เกิดเงินเฟ้อเป็น “Multiplier Effect”

ส่งผลให้เงินเพื่อทวีคูณสูงไปอีกกระทบทุกภาคส่วนและกระทบต่อสถานประกอบการจำนวนมากที่อ่อนแออยู่แล้วอาจไปไม่รอด

- 4) **ปิดฝุ่นโครงการจ้างงานแรงงานใหม่ (Co-Payment)** ให้เยาวชนที่จบการศึกษาใหม่ช่วงปี 2564 และ 2565 ที่ยังไม่มียานทำเข้าโครงการฝึกอบรม “Challenge Training” โดยรัฐจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงให้กับเยาวชนเข้าฝึกงานกับสถานประกอบการต่างๆ โดยจ่ายค่าจ้าง 1 ใน 2 ของค่าจ้างขั้นต่ำ นายจ้างไม่ต้องออกเงินแต่ขอความร่วมมือให้ช่วยรับฝึกงานวันละ 4 ชั่วโมงสัปดาห์ละ 5 วันระยะเวลาโครงการ 6 เดือน
- 5) **โครงการ Re-skill Matching** ด้วยการร่วมมือกับสถาบันการศึกษาให้จัดอบรมเปลี่ยนทักษะ สำหรับแรงงานจบใหม่ในสาขาที่ไม่ตรงกับความต้องการโดยร่วมมือกับสถานประกอบการให้ช่วยมาเข้าอบรมโดยรัฐออกค่าใช้จ่ายระยะเวลา 6 เดือนผู้ผ่านการอบรมได้รับใบรับรอง Certificate
- 6) **การปรับโครงสร้างหนี้** สำหรับสถานประกอบการที่ติด NPL อาจแปลงสินทรัพย์ให้เป็นทุนเพื่อต่อลมหายใจให้กับธุรกิจเป้าหมายไม่ควรผลักไปให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ “AMC” ที่มุ่งนำธุรกิจไปขายเพื่อหวังผลต่างกำไร ที่สุดธุรกิจก็ไปไม่รอดและต้องเอาคนออกจากงาน
- 7) **เสริมสภาพคล่องธุรกิจเพื่อรักษาการจ้างงาน** เป็นธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มคลัสเตอร์ที่ได้รับผลกระทบแต่ยังสามารถดำเนินธุรกิจเพียงแต่ขาดสภาพคล่อง การปล่อยสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำจะต้องมี “กองทุนส่งเสริมสภาพคล่องธุรกิจและรักษาการจ้างงาน” เพราะภายใต้วิกฤตเศรษฐกิจธุรกิจที่มีปัญหายอดขายและกำไรเป็น “สีแดง” ไม่สามารถปล่อยเครดิตตามวิธีกฎได้ ที่ผ่านมาโครงการเสริมสภาพคล่องจึงปล่อยเครดิตให้กับธุรกิจ SME ที่เป็นเครือข่ายของบริษัทใหญ่หรือเป็น SME ที่มีศักยภาพ
- 8) **โครงการประណอมหนี้** คดีอยู่ระหว่างการฟ้องร้องในศาลเป็นหนี้การค้าหรือหนี้สถาบันการเงินเพื่อให้ธุรกิจที่มีศักยภาพยังสามารถไปต่อได้
- 9) **รัฐต้องมีโรดแมปและมาตรการรับมือวิกฤตเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรม** วิกฤตจากโควิดและเศรษฐกิจโลกการฟื้นตัวยังใช้เวลา ผลกระทบจากสงครามรัสเซียและยูเครนไม่ว่าจะจบอย่างไรก็มีผลต่อเศรษฐกิจโลก ราคาพลังงานสูงและเงินเฟ้อจะเป็นวาระของโลก การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจอาจใช้เวลาไปถึงไตรมาสสุดท้ายจำเป็นที่จะต้องมีการเฉพาะหน้าระยะกลางและระยะสั้นเพื่อรับมือกับผลกระทบอย่างเป็นรูปธรรม

สามารถค้นหาบทความวิชาการของ “ดร.ธนิต โสรัตน์”

ได้ที่ www.tanitsorat.com หรือ Facebook/Tanit.Sorat Tanit.Sorat